

İtaliya mətbuatında dahi mütəfəkkir şair Nizami Gəncəvi haqqında məqalə dərc olunub

İtaliyanın "Qlobus" jurnalında Beynəlxalq Kommunikasiya və Media Mərkəzinin sədri, İtaliyanın Beynəlxalq İqtisadi Siyasi Araşdırmalar İnstitutunun üzvü Leyla Rəşidin "Dünya ədəbiyyatının qızıl səhifəsi: azərbaycanlı mütəfəkkir şair Nizami Gəncəvi" adlı məqaləsi dərc olunub. AZƏRTAC xəbər verir ki, italyan dilində çap olunan məqalə, həmçinin jurnalın internet saytında italyan, ingilis, alman, fransız, rus, portuqal və ispan dillərində yerləşdirilib.

Məqalədə Nizami Gəncəvinin Şərqi fəlsəfi-ictimai və bədii-estetik düşüncə tarixini zənginləşdirməsi və şeirliyi görünməmiş yüksəkliklərə qaldırması xüsusi vurğulanır, həyat və yaradıcılığı haqqında məlumat verilir. Böyük sənətkarın ümumbəşəri mahiyyət daşıyan, ecəzkar poetik qüvvəyə malik yaradıcılığı dünyanın görkəmli şəxsiyyətlərinin fikirləri əsasında təhlil edilir, "Xəmsə"nin poemaları ayrı-ayrılıqda şərh olunur. Bildirilir ki, Nizami Gəncəvinin zəngin ədəbi irsi humanizm, insana məhəbbət, yüksək əxlaq, estetik zövq, tərbiyə və bilik mənbəyi, dərin fəlsəfi fikir, hikmət xəzinəsidir. 880 əsr keçməsinə baxmayaraq, qüdrətli söz ustasının ölməz əsərləri bu gün də insanların mənəvi-əxlaqi kamilləşməsinə misilsiz xidmət göstərir.

Nizami Gəncəvini dünya ədəbiyyatının qızıl səhifəsi, bəşəriyyətin bədii fikir tarixinin nadir hadisəsi adlandıran müəllif qeyd edir: "Həmyerlim haqqında yazmaq qurur, xoşbəxtlik və məsuliyyətdir! Dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvinin zəngin yaradıcılığı doqquz əsrə yaxındır ki, Azərbaycan xalqının mənəviyyatının ayrılmaz hissəsinə çevrilib. Bütün dünyanın "Gəncəli dahi" kimi tanıdığı Nizaminin yaradıcılığı bir də ona görə global hadisədir ki, Azərbaycan şairinin irsində tək cə Şərq ədəbi-mədəni dəyərləri deyil, eyni zamanda, Qərb ədəbi-mədəni dəyərləri öz kamil sintezini tapmışdır. Əslində, Nizami yaradıcılığını tam mənası ilə klassik dövrün yeni mərhələsi kimi qiymətləndirmək

olar. Çünki məhz Nizaminin yüksək humanist fikirlərində orta əsrlərin mistikasından oyanıb sağlam və ayıq tefəkkürlə hadisə və predmetlərə, insana, cəmiyyət həyatının məna və mahiyyətinə rəşadət, məntiqi yanaşma tərzinin şahidi oluruq. Böyük mütəfəkkirin bütün yaradıcılığından işıqlı bir xətt kimi keçən əsas ideyalar sonralar özünü dünya ədəbiyyatında Avropa renessansı sənətkarlarının yaradıcılığında bürüzə vermişdir".

Müəllif göstərir ki, Nizami yaradıcılığının ölməzliyini təmin edən səbəblərdən biri onun əsərlərində toxunduğu ictimai problemlərdir: "Şairə görə, cəmiyyətin başında ağıllı, maarifpərvər hökmdar durmalı, bununla da insanların cəmiyyətdəki ahəngdar münasibətlərini təmin etməlidir. Nizami Gəncəvi üçün şəxsiyyətin ən yüksək meyarı insanlıq idi. İrqi, milli və dini ayrı-seçkiliyi qətiyyətlə rədd edən şairin qəhrəmanları içərisində türk, fars, ərəb, çinli, hindli, zənci, yunan, gürcü və s. xalqların nümayəndələrinə rast gəlinir. Humanist və tolerant şair müxtəlif dinlərə mənsub bu qəhrəmanların heç birinin milliyətinə, dini görüşlərinə qarşı çıxmır. Onun qəhrəmanları ədalət, xalq xoşbəxtliyi, yüksək məqsədlər uğrunda mübarizə aparırlar. İnsan şəxsiyyətinə, insan əməyinə ehtiram şairin yaradıcılığının aparıcı mövzularındandır.

Nizami Gəncəvi həm də vətənpərvər şair idi. O, təsvir etdiyi bütün hadisələri Azərbaycanla əlaqələndirərək, Vətəni tərənnüm edib. Şairin yaradıcılığında Vətən məhəbbəti doğma xalq yolunda qəhrəmanlıq ideyası ilə birləşir.

POETA AZERO FAMOSO ANCORA OGGI DOPO 880 ANNI

di Leyla Rashid (google trad.) | 02/02/2021.

La pagina d'oro della letteratura mondiale: il pensatore e poeta azeri Nizami Ganjavi. Quest'anno ricade l'880esimo anniversario della nascita, famoso in tutta la zona del Caucaso, Iran, Turchia, Azerbaijan, Turkmenistan, Kirghizistan, Kazakistan.

Məqalədə Nizami əsərlərini dövrün tələbinə uyğun olaraq fars dilində yazması izah olunur. Nizaminin fars dilində yazmasına baxmayaraq, poemalarından türklərin tərənnümünü əks etdirən nümunələr təqdim olunur. Nizami yaradıcılığından verilən nümunələr, tanınmış ədəbiyyatşünasların, tarixçilərin fikirləri onun Azərbaycan türkü olduğunu bir daha təsdiq edir. Müəllif bildirir ki, Nizaminin dünyagörüşü, yaradıcılığı Azərbaycan xalqının folkloru, dili, ləhcəsi, ədəbiyyatı ilə bağlı şəkildə formalaşmış. Bunu dünyanın bir sıra nizamişünasları, tədqiqatçı alimləri də təsbit ediblər.

Bildirilir ki, Nizami Gəncəvinin həyat və yaradıcılığı şairin Vətəni Azərbaycanda, dünyanın bir çox ölkələrində geniş öyrənilib, nizamişü-

naslıq elmi yaradılıb. Şairin haqqında sanballı tədqiqat əsərləri, monoqrafiyalar yazılmış, dünyada ilk dəfə olaraq əsərlərinin elmi-tənqidi mətni hazırlanıb. Böyük Britaniyanın Oksford Universitetinin Nizami Gəncəvi Mərkəzi uğurla fəaliyyət göstərir.

2021-ci ildə dahi şair və mütəfəkkir Nizami Gəncəvinin anadan olmasının 880 illiyi münasibətlə Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə 2021-ci ilin Azərbaycanda "Nizami Gəncəvi İli" elan edilməsi, geniş tədbirlər planının hazırlanması xarici auditoriyanı diqqətinə çatdırılır. Müəllif məqaləni rus şairi Nikolay Tixonovun sözləri ilə tamamlayır: "Nizaminin səsi səkkiz əsrdən bəri eşidilir və biz indi elə hiss edirik ki, şair sanki bizim arxamızdadır".